

Güzel Olan Hiçbir Şeyi Hak Etmeyorsun!

Hüseyin Arıcı'nın Ankara CerModern'de açılan "Güzel Olan Hiçbir Şeyi Hak Etmeyorsun" başlıklı sergisinin bir hikayesi var. Bir leylek bir bebeği binbir emekle dünyaya getiriyor, masum bebek sonradan bir canavara dönüşüyor ve leylek diğer kuşları örgütleyip insana saldırıyor ama eylemi başarısız oluyor. Leyleğin eyleminin başarısızlığı, insan türüne olan umutsuzluğun bir yansıması olarak son noktayı koyuyor. "Güzel bir canlının ölü bedeninin maddelleşmesini yaptığım için kendim çok kızıyorum. İnsanın canlılığını daha farklı bir dille nasıl anlatabilirdim diyorum," diyor Hüseyin Arıcı ile konuştuk.

ŞENEM KIRMACI

Hüseyin Arıcı'nın CerModern'de açılan sergisi son dönemim en sağlam fikir barmırdan sergilerinden biri. Sergiye girer girmez boyunun altından kopmuş çerçeve içinde bir leylek kafası ve yerde kanlar içinde bir leylek cesedi karşılıyor bizi. Sergi metnini okumadan direk yürümeye başladığım alanda bu görüntü ile karşılaşınca "İsteğis insanoglu, öldürmüş zavallı leyleği!" gibi bir şeyler geçti aklımdan. Bükanlı hayvan cesedimin insan eyleyi yapıldığına neredeyse eminim ve bir kez daha insandan, kendi türümden utanırken buldum kendimi. İyisi acıklı yanı, bu görüntü hiç yabancılık gelmedi bana, malum yanı insan denen tür sürekli bir vahşet peşindedir. Çok tanıdık bir görüntü derken sürekli zavallı hayvanları masum canları kanlar içinde bırakmamızdan bahsediyorum. Parçalam, öldürme, sömürme, güleli kötüye kullanma... Bir izleyici olarak ilk hislerim ve aklımdan geçen düşünceler bunlar oldu. Daha serginin yorumluğunu atamayan Hüseyin Arıcı ile bu düşünceleri paylaşıp, onu bu sergiyi yapmaya iten dertlerini sordum.

Leyleğin bebeği taşıma hikayesi evrensel anlamda kabul edilen bir mit. Dünyaya bebekler bırakan bir leyleğin dilinden yazılmış bir sergi bu. Senin kişisel dünyada leylek ve bebek hikayesinin tarihi ve anlamı nedir?

Sergiye Leylek evrensel hikayesinden farklı olarak kendine bir görev ediniyor. Doğal insan arasında eyleklik yapıyor aslında. Bilinen hikâyeden farklı olarak Leylek büyüyen bebekleriyle de iletişim kuruyor. Büyüyen bebeklerinden hesap soruyor. Sergiye de sahipliğini ayrıca, bu sebeple girişti- len insanlara "Hos geldin" ile başlayan sergideki konuşmaları paylaşıyor. Bu yazı sergideki konuşmaları ayrılmış bir parça. Bu sebeple paylaşmak istiyorum sizinle.

"Hos geldin."

Seni tanıyorum. Henüz savunmasız masum bir bebekken seni ben getirdim bu verimli topraklara. Büyük bir hevesle (çirpajim devasa kanallarımla, adirğın- na rahatsız o rüzgân buğün gibi hatırlıyorum. Gümlerce süzülüm dünyamın en güzel göklerinde. Senin yer yüzüne ku- yuştuğun günlerin heyalçik. Gözlerini, dudaklarını minik ellerini, kusur- suz tenini düşündüğüce sayıyorum bugün yapıldıkları. Yaş almışsın her bir güzel gülden, ellerin nasır tutmuş, gözlerin deşhetse bakıyor etrafına, yarılıyolar ku- zuyor, korkuyor. Saklamışsın tenini, artık parlamıyor.

Neden parlamıyor bedenini?

Emeliğine, yeteneğine, "varlığına" saldıranlar ne istiyor senden? Varlık nedir bilmiyor seni getirdiğim topraklar- da yazayan insanlar. Kendine geldin her anı tehdit ediyorlar. Kendin olursun o olamazsın, o olmasan farklı olursun bu mu kazırdı seni? Kendin olmadığın için mi pışandı bu vesilen?

Kim gülmek ister ki bu sergiyi? Güzel şeyler için değil mi cereveler? Ben seni varlığının sebebiyim, var olmamamın değil. Doğru, ben argü- ledim canlarını, "Merhamet" dediğin dünyeyi yıkıp yokken nasıl yapacağın güzel resimler, nasıl dolacaktır çerçe- verin sana döğretilen güzellere?

Tahammülün kalmamış artık güzel olan hiçbir şeye...

Bilecek mi varlığını tehdit eden şeyler ben öldüğümde, daha nice can- lı var seni ezerek yok edecek bu dünyada. Hangi canlı zarar verecek sana benden sonra.

Güzel olan hiçbir şeyi nasip etmedin bize, sen de güzel olan hiçbir şeyi hak etmiyorsun..."

Sergiye ilk girdiğim anda yerde kanlar içinde duran leylek cesedini görünce ilk düşündüğüm "İste insanoglu yine bir masumu öldürmüş" gibisinden bir şeylerdi ve sana bahsettiğim gibi çok utandım. Sen bu işi kurgularken nasıl bir fikir sürecinden geçtin, yaşadığın hangi aşamalar, gözlemediğin hangi olaylar, dert edindiğin hangi meseleler seni buraya getirdi diye merak ediyorum. Güzel bir canlının ölü bedeninin maddelleşmesini yaptığım için kendi- me çok kızıyorum. İnsanın canlılığını daha farklı bir dille nasıl anlatabilirdim diyorum kendime. Başka bir yol bulamıyorum. Gerçek bir hayvanı katletmişim gibi üzüntü duyuyorum. Bu üzüntüyü gelenlerin de benimle bir- likte paylaşması, çoğunluğun ka- tilli Rendisi gibi davranıp bu canılığı üstlenmesi, o kadar da umutsuz ol- mamam gerektirdiğini düşündürdü. Sergiyi bir başka çoğunluğun keyifle gezmesi, o leyleği başka türlü sergile- menin yolunun olmadığını bana yeni- den hatırlattı. Burada benim öldür- düğüm sadece bir laşun temsili değil, içinde her defasında yeniden yeşer- ren insana olan inancın aynı zaman- da. Bir hayvanın ettiri tokatlayarak tü- kütme sunan bir insanın tabiri ederek izleyen insanlar ve bütün canlıların insana köle diye yaratıldığına inan- zavallılar var olduğu bu umutsuzluğun daha da derinleşecek.

Sergi metninden öğrendiğimiz üzere masum ve günahsız bir bebek canavara dönüşüyor. Bu düşünüm, masum bir halden bir kötülik makhnasına evrime, edele şeytanlaşın masumiyet serinin sanatsal pratiğinde üzerinde durduğun bir konu değil mi?

İnsanın kandırma ve aldatma yeteneğini birçok kez çalışmalarında konu edindim. Gündelik yaşamın bir parçası haline gelen yalanları... Bunlarla birlikte insanlar masumiyeti de tahlil edebiliyorlar. Buna kanmak ise bana deşhet veriyor. Bugünün in- sanı ijkilyer ettiğimiz rahatsız oldu- ğumuz her şeyi yapmaya başlamadan önce bir sebebi, onu kötüleştiren ka- rakterler için sebep, onu yetiştiren in- sanlar mı yoksa doğası gereği mi- bunu düşünüyorum.

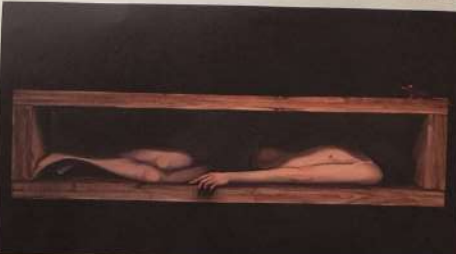
İklim krizi, pandemi ve şimdiki yaşanan neredeyse üçüncü dünya savaşı. Bunların hepsi insan marifetleri kanısındaym. İnsan denen varlık senin için bir canavar mı? Bunu sorarken ben subjektif olamayacağım - benim için öyle.

Savaş bir şekilde yeniden ve yeniden başlıyor. Savaşçı çıkarlar kadar onu ilgilile takip edenlerin de suçlu olduk- larını düşünüyorum. Bu bir iştisimar, haber kanallarında çoğunlukla şuna şahit oluyoruz, bir muhabirinden üs- tüne basa basa daha fazla dramın ha-

beri isteniyor. Neden? İnsanlar savaş- ılgı duyuyor ve savaş satıyor kendini. Kısacası insanın canavarlığı yalnızca savaşarak değil onun çığırkanlığını yaparak da devam ediyor. "Şu savaş biraz daha devam etse de altın az daha yükselse" gibi düşünceleri yakın çevresinde diendiren savaşın fırsatlarını birleş yiyici gibi koyalayan herkes savaşçı başlatırlar kadar suçlu. İnsanın canavarlığı çeşitleniyor.

Sergiye yer alan tabut içinde ki figür ve yerdiki fare yerleştirmesini senden dinlemek istiyorum.

Ben bu çalışmayı 2020 yılında Hans Holbein'in çalışmasında yola çıkarak oluşturduğum. "Merhamet" seri- sinin ilk parçasını oluşturan çalışma, kendim yazdığım ve serginin genel metnini oluşturduğum bir parça- sını isim olarak taşıyor. "Merhamet et

"Merhamet Et ve Öldür Beni" (I) Tuval üzerine yağlı boya, polimexil üzerine yağlı boya ve akrak, 200cm x 70cm x 10cm, 2020

ve öldür beni, canım yanarken yarattığın dünyamı izleyenleri, dünyamı eleştirenleri sevindiriyeyim" çalışına 200 cm 70 cm uzunluğunda ve bel hizasının altında sergileniyor. Çalışmaya bir sergiye yer vermek istediğim çünkü kuşlardan sonra yeni bir seri ile devam edeceğim. Bu çalışmada bir fare var bu fare izleyicileri temsil ediyor. Bir sanat- çının tasarımsal öylesine laf olsun diye eleştiren veya bir sabaht program ka- dar keyif vermediği için dalga geçen izleyicileri. Kuşlar mekâmı terk ettiğin- de başka canlılarla seriyeye devam ede- ceğim.

Özellikle insanın insana değil, hayvanlara, canlılara ve doğaya yaptığı eziyet, doğaya ve canlılara hükmetmesi, kendini üstün görmesi ve bu motivaşyonla attığı tüm adımlar şu an içinde bulunduğumuz geleceğindeki sistemi oluşturuyor. Nereden bakarsan bak Hawking'in söylediği gibi bu dünyamız en fazla 200 yılı var. Bu gezegeni sömüren marifetlerini konu aldığımız birçok kapak yaptık ArtDog'a. 2019 yılının Eylül ayında ilk sayısını başlattığımız ArtDog "Çöplüğü Çevirdiğimiz Dünya" ve Kıyamet... "Nefes Alamıyoruz" "Tehtikeli Kırmızı" başlıklı kapak ve manşetleri yaptı. Bir kültür sanat yayınına ama neredeyse kafamız çevirsek insanın yu açtığı vahşetin ve yılanın izlerini görüyoruz. Özellikle hayvanlar ve doğa bağlamında sormak istiyorum sana insanın

"Tiranın Eyle" Polyester üzerine yağlı boya Polimer kil üzerine yağlı boya. Çerçeve: 160 cm x 140 cm x 70 cm, 2022

Kadın elindeki kan leyleğin kanı, masum ve istemeyerek elindeki kanı daha genç ve ürkek bir erkeğe uzatır- ken, nasıl kandırıldığını anlatmak istiyorum. "Ben leyleği istemeyerek öldürdüm, varlığını tehdit altınday- ken güzel olan şeyleri koruyamazdım, simdi sen de öldürmelisin" der gibi bir diyalogun sembolik bir tasvirini ya- rattım.

Ankara'da başladığın sanatsal pratiğine İstanbul'da devam ettin ardından yeniden Ankara'ya döndün. İki şehirden de yaşamış ve üretmiş bir sanatçı olarak, iki şehrin sanat kültürü dinamiklerini dair gözlemlerin merak ediyorum.

Ankara'da yaşamak bir sanatçı için çok da zor değil, hele ki iletişimin so- run olmadığı bir çağda. Ben üretirken şu şehir veya bu şehir diye düşünmüyorum. Bastığın yerin neresi oldu- ğu, çalışmaların nerede durduğunun benim için bir önemi yok. İstanbul'da olduğum süreç hep "Ankara'lı" ola- rak anıldım, Ankara'ya geldiğimde ise "İstanbul'lu" sanatçı olarak... İkişinin varlığına da minnettarım çünkü Ankara'da yaratılmak evimde yaratılmam için farklı bir rahatlık sunu- yor. Burada tanıdığım sanatçılar ken- di deneyimlerini birbiriyle paylaşı- yor ve hiç çıkarsız ürettirime destek oluyor. Evimde çalışmamın konforu- nu birçok avantaj besliyor. Ankara'nın izleyicisi de görmeye bakmaya iyi biliyor. Son yılları da çok fazla arka- daşım göç etti bunun dışında burad- a olmakta üzüntü duyduğum bir şey yok. Ben rahatsız eden üfak bir şey var... İki şehirden birbirini küçümseyen tarafların olması. Bu tarafların sohbelerini önlemlerine duymazdan geliyorum. Çağdaşlar sadece deniz kenarında kendini yetiştirmiyor.

Son söz senin...

Yaşadığımız dünyayı ve canlı yaşa- mı yok sayan görmeyen gelen insan, dünyamın ve doğal yaşamın altında ezildiği an doğal yaşamın kendinden daha büyük olduğunu fark edecek. O gün geldiğinde ve doğa intikamını al- dığında bundan benim gibi küvdük- müz değeri bulunmuş olacaktır. "an" olan her şey zorbalığın son bulmasını dilemekten başka hiçbir çarem yok. Olanı doğanın görerek dile- meye devam edeceğim.

Hüseyin Arıcı'nın "Güzel Olan Hiçbir Şeyi Hak Etmeyorsun" başlıklı sergisi 23 Nisan'da Ankara CerModern'de açıldı.